

WICEPREZES RADY MINISTRÓW
MINISTER
KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO
prof. dr hab. Piotr Gliński

Warszawa, 03 lutego 2017

BAK.0801.13.2016

Pan
prof. dr hab. Stanisław Achremczyk
Dyrektor
Ośrodka Badań Naukowych
im. Wojciecha Kętrzyńskiego
w Olsztynie

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 36 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 roku *o instytucjach badawczych*¹ oraz art. 6 ust. 3 pkt 1 z dnia 15 lipca 2011 roku *o kontroli w administracji rządowej*² została przeprowadzona kontrola w Ośrodku Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie, zwanym dalej Instytutem w zakresie oceny funkcjonowania Instytutu, zgodnie z art. 36 ustawy *o instytucjach badawczych* obejmująca lata 2013-2015.

Kontrola została przeprowadzona w terminie od 12 do 23 września 2016 roku, na podstawie upoważnienia Nr 15/2016 z dnia 30 sierpnia 2016 roku przez Elżbietę Pindera, głównego specjalistę w Biurze Audytu Wewnętrznego i Kontroli Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, w siedzibie Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie ul. Partyzantów 87, 11 - 041 Olsztyn.

Zgodnie z art. 47 w związku z art. 46 ustawy *o kontroli w administracji rządowej* przekazuję Panu wystąpienie pokontrolne.

Działalność Instytutu oceniono pozytywnie z zastrzeżeniami.

Historia Instytutu zapoczątkowana przez Instytut Mazurski i Stację Naukową Polskiego Towarzystwa Historycznego sięga 1945 r. Działalność Instytutu zainaugurowana została 23 marca 1963 r.³ Do podstawowej działalności Instytutu należy: prowadzenie badań naukowych dotyczących dziejów Warmii i Mazur oraz współczesności regionu. Badania obejmują ziemie położone między dolną Wisłą a Niemnem. Przedmiotem badań od kilku lat jest też Obwód Kaliningradzki i kraje nadbałtyckie, głównie Litwa, Łotwa, Estonia, oraz problematyka związana z liczną mniejszością ukraińską mieszkającą na Warmii i Mazurach. W przypadku Obwodu Kaliningradzkiego badania polegają głównie na gromadzeniu dokumentacji życia społecznego, politycznego, naukowego, gospodarki, demografii oraz kwestii wyznaniowych.

¹ Dz. U. z 2010 r. Nr 96, poz. 618, ze zm.

² Dz. U. Nr 185, poz. 1092.

³ <http://www.obn.olsztyn.pl>

Instytut posiada osobowość prawną⁴ i jest nadzorowany przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego⁵, zwanego dalej Ministrem nadzorującym. Organami Instytutu byli (i są): Dyrektor i Rada Naukowa.

W okresie objętym kontrolą Dyrektorem Instytutu był Pan Stanisław Achremczyk⁶. Od dnia 1 czerwca 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. Dyrektor zarządzał Instytutem przy pomocy zastępcy Dyrektora Instytutu p. 7. Dyrektor jednoosobowo reprezentował Instytut⁸.

Główną księgową Instytutu była p. zatrudniona na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony⁹.

W trakcie kontroli stwierdzono, że w odpisie z Krajowego Rejestru Sądowego¹⁰ Instytutu, w Dziale I, rubryce 7, wierszu 1 (*Nazwa ministra nadzorującego instytut badawczy*) zamieszczono informację, że nadzór sprawuje wojewoda olsztyński, co jest niezgodne z faktycznym nadzorem sprawowanym nad Instytutem przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, potwierdzonym w § 1 ust. 2 statutu Instytutu¹¹.

Kontrolowany, w trakcie kontroli poinformował, że wystąpi do Sądu o skorygowanie zapisu w Krajowym Rejestrze Sądowym dotyczącego sprawowanego nadzoru nad Instytutem.

Uszczegółowione zasady funkcjonowania Instytutu określono w statucie¹² oraz regulaminie organizacyjnym Instytutu¹³. W okresie objętym kontrolą Instytut otrzymywał corocznie dotację podmiotową pochodzącą z budżetu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

I. Działalność finansowa Instytutu.

1. Zasady gospodarki finansowej Instytutu.

W okresie objętym kontrolą gospodarkę finansową regulowały niżej wymienione wewnętrzne procedury, wprowadzane decyzją/ zarządzeniem Dyrektora Instytutu, w tym:

- polityka rachunkowości¹⁴,
- instrukcja kasowa¹⁵,
- instrukcja inwentaryzacyjna¹⁶,
- regulamin wynagradzania¹⁷,
- regulamin premiowania pracowników¹⁸,
- regulamin Zakładowej Działalności Socjalnej¹⁹.

⁴ W wyniku wpisu do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod Numerem KRS 0000264195.

⁵ Statut Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego zatwierdzony przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w dniu 25 lipca 2011 r.

⁶ Pismo powołujące z dnia 12 listopada 2012 r. znak: BKS /874-689/2012/MA 976/12/MA.

⁷ Aneks z dnia 1 czerwca 2015 r. do umowy o pracę z dnia 8 października 2001 r.

⁸ Odpis z Krajowego Rejestru Sądowego Nr KRS 0000264195 z dnia 9 listopada 2015 r. - Dział drugi, Rubryka 1.

⁹ Umowa o pracę z dnia 1 lipca 2002 r. na czas określony i umowa z dnia 1 lipca 2003 r. zawarta na czas nieokreślony.

¹⁰ Odpis z Krajowego Rejestru Sądowego Nr KRS 0000264195 z dnia 9 listopada 2015 r.

¹¹ Statut Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego zatwierdzony przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w dniu 25 lipca 2011 r.

¹² jw.

¹³ Regulamin organizacyjny z lipca 2013 r. zatwierdzony przez Radę Naukową Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w dniu 30 stycznia 2014 r.

¹⁴ Zarządzenia Dyrektora Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego: nr 4 z dnia 31 grudnia 2004 r. i z terminem wejścia w życie od 1 stycznia 2005 r., nr 3 z dnia 30 czerwca 2015 r. z terminem wejścia w życie od dnia 1 lipca 2015 r.

¹⁵ Decyzja Dyrektora Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego Nr 2a/2013 z dnia 10 czerwca 2013 r. wprowadzająca instrukcję kasową.

¹⁶ Zarządzenia Dyrektora Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego: nr 3/2010 z dnia 1 grudnia 2010 r., nr 9/2013 z dnia 30 września 2013 r. wraz z aneksem do instrukcji inwentaryzacyjnej Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego.

¹⁷ Zarządzenie nr 1/2010 Dyrektora Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego z dnia 1 grudnia 2010 r., tabele miesięcznych stawek wynagrodzenia zasadniczego dla poszczególnych grup pracowników Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego z dnia 15 września 2010 r.

¹⁸ Stanowiący załącznik 1 do regulaminu wynagradzania, oznaczony S-012, kwiecień 2003 r.

¹⁹ Regulamin Zakładowej Działalności Socjalnej Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego.

W trakcie kontroli ustalono:

- w polityce rachunkowości (z dnia 1 stycznia 2005 r. wraz z planem kont z dnia 2 stycznia 2009 r. oraz znowelizowanej, obowiązującej od dnia 1 lipca 2015 r.) opisano zasady archiwizacji, ale nie opisano systemu ochrony danych księgowych (źródłowych dowodów księgowych/ ich zbiorów/ ksiąg rachunkowych), przez co nie został wypełniony obowiązek wynikający z ustawy o rachunkowości art. 10 ust. 1 pkt 4.

Przyczyną powyższego stanu jest ręczne prowadzenie księgowości (metodą przebitkową), co uniemożliwia stosowanie innych, oprócz archiwizowania dokumentów księgowych w formie papierowej, zaawansowanych technicznie zabezpieczeń/ kopii danych księgowych, jak wyjaśniła²⁰ główna księgowa w Instytucie.

- w okresie od 1 stycznia do 9 czerwca 2013 r. nie było instrukcji kasowej²¹, pomimo realizowania operacji gotówkowych,
- regulamin wynagradzania nie aktualizowany od 2005 r. zawiera uregulowanie zobowiązujące pracodawcę do tworzenia funduszu premiowego, który w okresie objętym kontrolą nie był tworzony,
- w tabelach miesięcznych stawek dodatku funkcyjnego z 2010 r. przewidziano dodatek funkcyjny dla Dyrektora Instytutu, co pozostaje w sprzeczności z art. 24 ust. 3 ustawy o *instytutach badawczych* według, którego wynagrodzenie dyrektora instytutu określa minister nadzorujący w akcie powołania dyrektora instytutu,
- od 1996 r. nie zaktualizowano regulaminu Zakładowej Działalności Socjalnej, co powoduje, że odwoływał się do nieaktualnych (w okresie objętym kontrolą) przepisów prawa, w tym do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 14 marca 1994 r., które utraciło moc²² lub nieobowiązujących Instytut przepisów o szkolnictwie wyższym.

2. Realizacja gospodarki finansowej.

W myśl art. 18 ust. 11 ustawy o *instytutach badawczych*²³ podstawą gospodarki Instytutu powinny być plany rzeczowo - finansowe ustalone przez dyrektora i zaopiniowane przez radę naukową.

W trakcie kontroli ustalono, że Instytut nie opracowywał planów²⁴, co naruszało ww. przepis prawa²⁵ oraz § 10 statutu Instytutu, według którego Instytut prowadzi gospodarkę finansową w sposób określony przepisami ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o *instytutach badawczych*²⁶.

Instytut finansował koszty bieżącej działalności z uzyskanych przychodów własnych oraz przychodów operacyjnych, do których zaliczono dotacje podmiotowe na utrzymanie potencjału badawczego otrzymywane ze środków Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. W latach 2013-2015 Instytut otrzymał dotację podmiotową w łącznej kwocie

²⁰ Pismo z dnia 15 września 2009 r.

²¹ Pismo Kontrolowanego z dnia 21 września 2016 r. (pkt 3)

²² Obowiązujące rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 marca 2009 r. w sprawie sposobu ustalania przeciętnej liczby zatrudnionych w celu naliczania odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych (Dz. U. z 2009 r. Nr 43, poz. 34).

²³ Dz. U. z 2010 r. Nr 96, poz. 618, ze zm.

²⁴ Oświadczenie Kontrolowanego z dnia 13 września 2016 r i z dnia 22 września 2016 r.

²⁵ Art. 18 ust. 11 ustawy o *instytutach badawczych* (Dz. U. z 2010 r. Nr 96, poz. 618, ze zm.).

²⁶ Rozdział 3 ustawy o *instytutach badawczych* (Dz. U. z 2010 r. Nr 96, poz. 618, ze zm.).

1.303.770,00 zł²⁷. Środki dotacji podmiotowych stanowiły najwyższy udział procentowy przychodów Instytutu i tak:

- w 2013 r. stanowiły 74,74 % łącznej kwoty przychodów (834.515,46 zł),
- w 2014 r. stanowiły 73,37 % łącznej kwoty przychodów (514.937,88 zł),
- w 2015 r. stanowiły 59,92 % łącznej kwoty przychodów (504.442,03 zł).

Ponadto Instytut w latach 2013 - 2015 pozyskał środki na łączną kwotę 263.012,01 zł pochodzące:

- z budżetu samorządów: Województwa Warmińsko - Mazurskiego (197.600,00 zł²⁸) i Gminy Iława (10.000,00 zł²⁹),
- od samorządowej instytucji kultury - Centrum Edukacji Inicjatyw Kulturalnych w Olsztynie (19.540,00 zł³⁰),
- od Towarzystwa Naukowego im. Wojciecha Kętrzyńskiego (35.872,01 zł³¹),

z przeznaczeniem na organizację i współorganizację konferencji/ sesji naukowych, pokrycie kosztów wydawnictw realizowanych przez Instytut i opracowanie ekspertyz.

Warunki wykorzystania środków lub współorganizacji przedsięwzięć były uregulowane (17) umowami³² pomiędzy Instytutem i ww. podmiotami.

Stwierdzono, że w dwóch³³, spośród 17 zawartych umów, o których mowa wyżej reprezentującymi Instytut był Dyrektor Instytutu i główna księgowa, co było niezgodne ze stanem faktycznym wynikającym z Krajowego Rejestru Sądowego (Dział 2, Rubryka 1)³⁴, według którego uprawnionym do reprezentacji Instytutu jest wyłącznie Dyrektor Instytutu.

Oprócz działalności wymienionej w art. 2 ust. 1-3 ustawy o *instytutach badawczych* Instytut prowadził także inną działalność tj. wynajmował powierzchnię użytkową³⁵ w obiekcie będącym w wieczystym użytkowaniu³⁶ Instytutu i uzyskał z ww. tytułu przychody w łącznej wysokości 118.408,45 zł³⁷. W jednej z zawartych umów w sprawie najmu powierzchni³⁸ Instytut zastrzegł sobie prawo do podwyższenia czynszu w przypadku wzrostu kosztów dostawy mediów w wysokości proporcjonalnej do powierzchni zajmowanej przez najemcę.

Przychody miesięczne otrzymywane z najmu pomieszczeń Instytutu w 2015 r. (12.186,80 zł) były wyższe o 9.103,37 zł od miesięcznych od kosztów utrzymania (3.083,43 zł) wynajmowanej powierzchni³⁹.

Koszty ogółem w poszczególnych latach 2013-2015 to odpowiednio: 1.050.563,18 zł, 730.267,75 zł i 738 374,93 zł. Najwyższy procentowy udział w strukturze kosztów Instytutu

²⁷ Decyzje Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego: Nr 7084/E-30/S/2013 z dnia 19 lutego 2013 r. - kwota 623.710,00 zł, Nr 7084/E-30/S/2014 z dnia 25 lutego 2014 r. - kwota 357.940,00 zł i nr 7084/E-30/S/2014-2 z dnia 17 grudnia 2014 r. - kwota 19.870,00 zł, Nr 7084/E-30/S/2015 z dnia 19 lutego 2015 r. - kwota 302.250,00 zł.

²⁸ W 2013 r. na łączną kwotę 69.000,00 zł, w 2014 r. na łączną kwotę 63.300,00 zł, w 2015 r. na łączną kwotę 65.300,00 zł.

²⁹ W 2015 r.

³⁰ W 2014 r.

³¹ W 2013 r.

³² Zawarto 3 umowy w 2013 r., 9 umów w 2014 r. i 5 umów w 2015 r.

³³ Umowy: KP.0022.64.2013/1K z dnia 9 maja 2013 r. zawarta z Województwem Warmińsko - Mazurskim w sprawie wspólnej organizacji obchodów roku Mikołaja Kopernika na kwotę 19.000,00 zł; nr PWZ 0541.30.2015z dnia 15 września 2015 r. zawarta z Gminą Iława na współorganizację konferencji naukowej na kwotę 10.000,00 zł.

³⁴ Odpis z Krajowego Rejestru Sądowego Nr 0000264195 z dnia 9 listopada 2015 r.

³⁵ Umowy najmu: nr O-IV/1/03/2015 z dnia 13 marca 2015 r. zawarta z Województwem Warmińsko - Mazurskim w Olsztynie na 36 miesięcy i nr 2/2015 z dnia 15 marca 2015 r. zawarta z

czas nieokreślony.

³⁶ Odpis z umowy z księgi wieczystej stan na dzień 6 sierpnia 2015 r. Nr księgi OLiO/00074046/6 - budynek przy ul. Partyzantów 87 w Olsztynie.

³⁷ Pismo z dnia 16. 09.2016 r. - przychody z wynajmu pomieszczeń uzyskane w 2013 r. - kwota 20.043,12 zł, w 2014 r. - kwota 1.329,05 zł i w 2015 r. - kwota 97.036,28 zł.

³⁸ Umowa najmu: nr 2/2015 z dnia 15 marca 2015 r. zawarta z

³⁹ Pismo z dnia 21 września 2016 r. (pkt 10), wynajmowana powierzchnia 404,65 m².

stanowił koszt wynagrodzeń⁴⁰, który kształtował się na poziomie: 78,98 % (829.756,19 zł) w 2013 r., 77,71 % (567.465,24 zł) w 2014 r. i 81,70 % (603.260,43 zł) w 2015 r.

W okresie objętym kontrolą przychody nie równoważyły kosztów, co skutkowało ujemnymi wynikami finansowymi w poszczególnych latach. Wynik finansowy na:

- 31 grudnia 2013 r. to strata netto w kwocie 216.047,72 zł,
- 31 grudnia 2014 r. to strata netto w kwocie 215.329,87 zł,
- 31 grudnia 2015 r. to strata netto w kwocie 233.932,90 zł.

Straty pomniejszyły funduszu jednostki⁴¹.

Stwierdzono, że pomimo obniżania kosztów związanych z funkcjonowaniem Instytutu, zmniejszeniem zatrudnienia, w latach 2014-2015 zachwiana została płynność finansowa, która spowodowała, że brak było środków na:

- wynagrodzenia dla pracowników w listopadzie 2014 r., w lutym, w marcu, w kwietniu 2015 r.,
- uregulowanie zobowiązań za listopad i grudzień 2015 r. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,
- opłacenie zobowiązania wymagalnego na dzień 31 grudnia 2015 r. wobec dostawcy ciepła.

Ponadto od 1 marca do 31 grudnia 2015 r. Instytut nie wypłacał wynagrodzenia dla Dyrektora Instytutu. Z ww. tytułu i za ww. okres powstały zaległości finansowe w wysokości 55.214,44 zł netto⁴², które narastały w okresie nieobjętym kontrolą⁴³.

Dyrektor Instytutu wyraził zgodę na regulowanie zaległości finansowej przez Instytut w okresach następujących i o wyrażonej zgodzie poinformował Okręgowego Inspektora Pracy⁴⁴.

3. Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych

Obligatoryjnym obowiązkiem Instytutu, w myśl art. 19 ust. 1 pkt 3 ustawy *o instytucjach badawczych* jest utworzenie zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

W Instytucie utworzono zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, zwany dalej Funduszem, a sposób jego wykorzystania określono w Regulaminie Zakładowej Działalności Socjalnej. Dla środków Funduszu wyodrębniono rachunek bankowy⁴⁵ i konto księgowo⁴⁶.

Ustalono, że:

- środki zgromadzone na wyodrębnionym rachunku bankowym⁴⁷ i nie wykorzystane na cele określone ww. regulaminie do dnia 21 października 2014 r. w kwocie 20.585,28 zł zostały przekazane na rachunek bieżący⁴⁸ i przeznaczone na wynagrodzenia dla pracowników, co było niezgodne z zasadami wydatkowania środków ww. Funduszu, określonymi w Regulaminie Zakładowej Działalności Socjalnej obowiązującym w Instytucie w związku z art. 8 ust. 2 ustawy *o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych*⁴⁹,

⁴⁰ Kwota wynagrodzeń wraz z pochodnymi.

⁴¹ Pismo z dnia 13 września 2016 r. (pkt 14).

⁴² Pismo z dnia 20 września 2016 r. Kwota po potrąceniu zobowiązań publicznoprawnych tj. podatku i składek ZUS.

⁴³ Pismo z dnia 1 lipca 2016 r. skierowane przez Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego do Okręgowego Inspektora Pracy, pismo z dnia 1 lipca 2016 r. podpisane przez Dyrektora Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego o wyrażeniu zgody na przedłożone przez Instytut warunki spłaty zaległego wynagrodzenia.

⁴⁴ Pismo z dnia 1 lipca 2016 r. skierowane do p. [redacted] Okręgowego Inspektora Pracy.

⁴⁵ Rachunek bankowy nr 34 1240 5598 1111 0000 3040 0340.

⁴⁶ Konto księgowo 850 - 1 - Fundusze Specjalne ZFŚS.

⁴⁷ Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych.

⁴⁸ Rachunek bankowy nr 78 1240 5598 1111 0000 5028 9484.

⁴⁹ tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 111, 2119.

- w latach 2013 - 2015 Instytut nie dokonywał odpisów na Fundusz⁵⁰,
- wydanym zarządzeniem⁵¹ Dyrektor Instytutu poinformował pracowników Instytutu, że 2015 r. Instytut nie będzie wypłacał świadczeń urlopowych ze środków Funduszu,
- o nienaliczaniu i niewypłacaniu środków z Funduszu poinformowano pracowników Instytutu poprzez zamieszczenie ogłoszenia na tablicy ogłoszeń w sekretariacie Instytutu⁵².

Kontrolowany poinformował⁵³, że wykorzystał środki Funduszu na wynagrodzenia z powodu trudności finansowych wynikających z:

- braku przychodów z tytułu najmu pomieszczeń w budynku, którym dysponuje Instytut⁵⁴,
- spadającej corocznie wysokości dotacji statutowej.

Ponadto w celu zoptymalizowania płynności finansowej Instytut podjął dodatkowe działania takie jak:

- wynagrodzenia za listopad 2014 r., z powodu braku wystarczających środków wypłacono (za zgodą był pracowników) w dwóch ratach (27 listopada 2014 r. i 5 grudnia 2014 r.),
- w grudniu 2014 r. dokonano zmiany w regulaminie pracy w zakresie terminu wypłaty wynagrodzeń do 10 każdego miesiąca za miesiąc poprzedni⁵⁵, co spowodowało, że wynagrodzenia za grudzień 2014 r. wypłacone były 8 stycznia 2015 r.

Dalszy deficyt środków finansowych wynikał z terminu (17 marca 2015 r.) otrzymania przez Instytut I transzy dotacji statutowej na 2015 r. i spowodował dalsze kłopoty w terminowym wypłacaniu wynagrodzeń (za luty wypłacono 18 marca, za marzec wypłacono 23 kwietnia, za kwiecień wypłacono 18 maja).

Jak informuje Kontrolowany⁵⁶ zadłużenie w stosunku do Funduszu planuje uregulować wraz z odsetkami do końca 2016 r.

4. Regulowanie zobowiązań publicznoprawnych z tytułu ubezpieczeń społecznych

Zgodnie z art. 46 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych⁵⁷ płatnik składek jest zobligowany obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy. Instytut jako pracodawca/ płatnik mieszczący się w grupie innych podmiotów, w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (art. 47 ust. 1 pkt 3) zobowiązany był do ww. czynności i regulowania ich terminowo tj. do 15-tego dnia następnego miesiąca.

Stwierdzono, że Instytut:

- nie odprowadził terminowo składek za miesiące listopad i grudzień 2015 r. w wysokości 20.331,69 zł składek naliczonych,

⁵⁰ Zarządzenie nr 5/2012 z dnia 3 grudnia 2012 r. Dyrektora Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego.

⁵¹ Zarządzenie nr 2/2015 z dnia 26 stycznia 2015 r. Dyrektora Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego.

⁵² j.w.

⁵³ Pismo z dnia 21 września 2016 r.

⁵⁴ Pismo z dnia 19 września 2016 r.

⁵⁵ Do dnia 31 stycznia 2013 r. miesięczne wpływy z tytułu najmu pomieszczeń wynosiły 21.937,80 zł. Od 1 lutego 2013 r. do 31 stycznia 2015 r. nie było najemcy. Od 1 lutego 2015 r. do 15 marca 2015 r. wpływy z tytułu najmu stanowiły kwotę 2.195,00 zł, a od 16 marca 2015 r. wzrosły o 9.991,80 zł i miesięcznie stanowią kwotę 12.186,80 zł.

⁵⁶ Zarządzenie Nr 4/2014 z dnia 4 grudnia 2014 r. Dyrektora Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego.

⁵⁷ Pismo z dnia 19 września 2016 r.

⁵⁷ tj. Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585, ze zm. lub Dz.U. z 2013 r., poz. 1442, ze zm.

- zawarł umowę z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Olsztynie⁵⁸, zwanym dalej ZUS o rozłożenie ciężącego na Nim zobowiązania na raty i ustalił harmonogram spłaty zadłużenia na rzecz ZUS.

Zadłużenie za 2015 r., według harmonogramu⁵⁹ załączonego do umowy zawartej z ZUS powinno być spłacane od dnia 17 czerwca 2016 r.⁶⁰ i spłacone do października 2017 r. Nie uregulowanie w terminie ww. zobowiązań przez Instytut (za miesiące listopad-grudzień 2015 r.) skutkowało dodatkowymi kosztami w wysokości 757,20 zł⁶¹.

5. Regulowanie zobowiązań wobec kontrahenta dostarczającego energię cieplną

Instytut na koniec 2015 r. miał wymagalne zobowiązanie finansowe wobec dostawcy ciepła, , zwanego dalej na kwotę 18.542,46 zł. Na prośbę Instytutu⁶² wyraziło zgodę na zapłatę powyższej kwoty w terminie do 30 czerwca 2016 r.⁶³

Do dnia 21 września 2016 r. nie naliczył Instytutowi odsetek/ kar za nieterminowe uregulowanie zobowiązań⁶⁴.

6. Dokumentowanie operacji finansowych

Instytut realizował operacje finansowe w formie bezgotówkowej i gotówkowej. Skontrolowano 53 umowy cywilnoprawne⁶⁵ zawarte w okresie objętym kontrolą i sfinansowane ze środków publicznych na łączną kwotę 65.829,00 zł, w tym: 32 umowy zawarte w 2013 r., na łączną kwotę 37.991,00 zł, 8 umów zawartych w 2014 r. na łączną kwotę 20.938,00 zł i 13 umów zawartych w 2015 r. na łączną kwotę 6.900,00 zł. Na ich podstawie oraz dokumentów z nimi powiązanych (rachunków, dowodów bankowych i kasowych) stwierdzono, że:

- wystąpił jeden przypadek wystawienia rachunku do umowy o dzieło⁶⁶ na kwotę wyższą o 30,00 zł (360,00 zł) od wskazanej w umowie i dokonania wypłaty w kwocie wynikającej z rachunku.

Kontrolowany wyjaśnił⁶⁷, że zaistniała sytuacja jest wynikiem pomyłki wynikającej ze zmiany (zwiększenia) wynagrodzenia dla wykonawcy dzieła nieuwzględnionej w umowie o dzieło.

Zmiana warunków realizacji spisanej umowy wymaga jej pisemnego aneksowania.

- wynagrodzenia wynikające ze skontrolowanych umów były zapłacone terminowo, w formie bezgotówkowej (56.901,50 zł - 39 umów) i gotówkowej (8.927,50 zł - 14 umów), co

⁵⁸ Umowa nr 305/2016 r. z dnia 13 czerwca 2016 r.

⁵⁹ Harmonogram spłaty zadłużenia stanowiący załącznik do umowy sporządzony przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest niepodpisany przez strony umowy.

⁶⁰ Realizacja zobowiązań wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dokumenty bankowe: nr 75 z dnia 16 czerwca 2016 r., nr 90 z dnia 25 lipca 2016 r., nr 102 z dnia 17 sierpnia 2016 r., z dnia 20 września 2016 r.

⁶¹ Na kwotę 757,20 zł składają się koszty koszt opłat prolongacyjnych (734,00 zł) i koszt upomnień (23,20 zł).

⁶² Pismo z dnia 30 maja 2016 r. złożone po terminie objętym kontrolą.

⁶³ Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego przedstawił dokument bankowy nr 81 z dnia 29 czerwca 2016 r. potwierdzający uregulowania zobowiązania za 2015 r.

⁶⁴ Pismo z dnia 21 września 2016 r.

⁶⁵ Trzy umowy na opracowanie ekspertyz na łączną kwotę 13.000,00 zł, dwadzieścia pięć umów na przygotowanie/ wygłoszenie referatów na łączną kwotę 12.400,00 zł, siedem umów na druk książki na łączną kwotę 9.100,00 zł, cztery umowy na prace introligatorskie na łączną kwotę 3.900,00 zł, dwie umowy na redakcję wydawniczą na łączną kwotę 2.623,50 zł, trzy umowy zawarte z autorami książki na łączną kwotę 2.100,00 zł, dwie umowy na dozór obiektu na łączną kwotę 1.600,00 zł, jedna umowa na korektę na kwotę 1.528,00 zł, dwie umowy na tłumaczenia na łączną kwotę 1.577,50 zł oraz pięć umów zawartych z beneficjentem grantu (p.) na łączną kwotę 18.000,00 zł.

⁶⁶ Umowa z dnia 16 stycznia 2014 r. zawarta z p. ' na kwotę 330,00 zł, na przygotowanie i wygłoszenie odczytu pt. „Kościół katolicki w Obwodzie Kaliningradzkim r.k w latach 1945-2009”.

⁶⁷ Wyjaśnienie głównej księgowej z dnia 20 września 2016 r.

potwierdzono dowodami bankowymi i dokumentami kasowymi,

- na umowach zamieszczano klauzulę potwierdzającą wykonanie zakresu umowy i przyjęcie prac z niej wynikających bez zastrzeżeń, podpisywaną przez Dyrektora Instytutu i główną księgową,

- rachunki wystawione na podstawie zawartych umów posiadały adnotację o kontroli formalno - rachunkowej i zatwierdzeniu ich do zapłaty. Powyższe czynności potwierdzane były podpisem głównej księgowej i Dyrektora Instytutu.

Należy jednak zaznaczyć, że brak było rozgraniczenia czynności kontroli merytorycznej, formalno - rachunkowej, zatwierdzania dokumentów do zapłaty, a tym samym funkcji wykonawczej od nadzorczej.

Na podstawie skontrolowanych raportów kasowych stwierdzono, że:

- raport generowany był w ujęciu miesięcznym, a w instrukcji kasowej obowiązującej w Instytucie od dnia 10 czerwca 2013 r.⁶⁸ (§ 4 ust. 3) wskazano kwotę dziennego pogotowia kasowego (do 5.000,00 zł), co nie pozwala na ustalenie czy zachowana była zasada wysokości dziennego pogotowia kasowego. Saldo w kasie na ostatni dzień danego miesiąca⁶⁹ nie przekraczało kwoty (5.000,00 zł pogotowia kasowego),

- kasa była prowadzona przez pracownika, który złożył stosowną deklarację o odpowiedzialności materialnej za powierzone wartości⁷⁰,

- raporty kasowe sporządzane były prawidłowo przez pracownika, któremu powierzono prowadzenie kasy, a sprawdzane przez główną księgową.

7. Inwentaryzacja

W badanym okresie, na podstawie zarządzeń Dyrektora Instytutu⁷¹ przeprowadzono inwentaryzację wyrobów (książek) oraz udokumentowano protokołami z inwentaryzowanie aktywów pieniężnych w kasie. Inwentaryzacja środków pieniężnych w kasie przeprowadzona była na dzień 31 grudnia w latach 2013-2014 i na dzień 30 grudnia 2015 r. Dyrektor Instytutu zarządził także przeprowadzenie w terminie od 18 kwietnia do 31 maja 2013 r. skontrum zbiorów w bibliotece Instytutu⁷².

Ustalono, że:

- książki z inwentaryzowano metodą spisu z natury,
- podpisy złożone pod protokołami z inwentaryzacji kasy potwierdzają, że uczestniczyli w nich członkowie powołanej komisji i kasjer,

- inwentaryzacja środków pieniężnych w kasie za 2015 r. została przeprowadzona (30 grudnia) tj. dzień przed zakończeniem roku budżetowego,

- w jednym przypadku, stwierdzono, że występuje różnica w wysokości 0,98 zł pomiędzy saldem (1.075,37 zł) wykazany w raporcie z inwentaryzacji kasy z dnia 30 grudnia 2015 r., a saldem (1.074,39) na koncie księgowym „101” - Kasa. W protokole z inwentaryzacji kasy nie odnotowano nadwyżki.

Główna księgowa poinformowała⁷³, że różnica (0,98 zł) powstała z niewielkich zaokrągleń przy wydawaniu reszty.

⁶⁸ Instrukcja kasowa wprowadzona zarządzeniem Dyrektora Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego nr 2a/2013 z dnia 10 czerwca 2013 r.

⁶⁹ Na podstawie raportów kasowych za miesiące od styczeń- kwiecień 2013 r. (próbę pobrana do kontroli).

⁷⁰ Deklaracja z dnia 2 lutego 1976 r.

⁷¹ Zarządzenia Dyrektora Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego: nr 11/2013 z dnia 20 września 2013 r. i nr 6/2015 z dnia 16 grudnia 2015 r.

⁷² Zarządzenie Dyrektora Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego nr 2/2013 z dnia 17 kwietnia 2013 r.

⁷³ Pismo z dnia 20 września 2016 r.

Celem inwentaryzacji jest nie tylko ustalenie rzeczywistego stanu środków pieniężnych znajdujących się w kasie poprzez spis z natury, ale także porównanie wyników spisu ze stanem zaewidencjonowanym, a w przypadku stwierdzenia różnic ich wyjaśnienie/rozliczenie.

- informacja o wynikach skontrum księgozbioru w bibliotece Instytutu, którego termin przypadł w 2013 r. oznaczona jest datą 15 sierpnia 2015 r., a pod załączonym do pisma wykazem braków bezwzględnych w księgozbiorze biblioteki w 2013 r. w porównaniu do skontrum przeprowadzonego w 2008 r. nie ma podpisów osób odpowiedzialnych/ / sporządzających ww. wykaz. Instytut nie przedstawił innych dokumentów dotyczących inwentaryzacji zbiorów bibliotecznych, w tym protokołu i regulaminu komisji skontrolującej, co w konsekwencji może stanowić naruszenie art. 27 ustawy o rachunkowości.

8. Roczne sprawozdania finansowe

Na ostatni dzień roku obrotowego (31 grudnia): 2013 r., 2014 r., 2015 r. Instytut sporządzał roczne sprawozdania finansowe. Obejmowały one: bilans, rachunek zysków i strat, informację dodatkową. Wyżej wymienione sprawozdania były zatwierdzane uchwałami przez przedstawicieli Rady Naukowej/ członków Rady Naukowej i przedstawiane wraz z ww. uchwałami zatwierdzającymi Ministrowi nadzorującemu do zatwierdzenia. Minister nadzorujący zatwierdził przedstawione sprawozdania.

W trakcie kontroli stwierdzono, że roczne sprawozdanie finansowe za 2013 r. zostało rozpatrzone/ zatwierdzone przez Radę Naukową Instytutu dopiero w dniu 27 listopada 2014 r.⁷⁴ i przesłane w dniu 12 grudnia 2014 r. do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Roczne sprawozdanie finansowe powinno być przesłane do zatwierdzenia Ministrowi w czasie wyprzedzającym termin zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego przez Ministra nadzorującego wynikający z art. 53 ust. 1 ustawy o rachunkowości⁷⁵.

Kontrolowany wyjaśnił⁷⁶, że zaistniała sytuacja wynikała z przyczyny obiektywnej (choroba głównej księgowej).

II. Organizacja i jakość pracy Instytutu

1. Organizacja Instytutu

Instytut działał w oparciu o statut uchwalony przez Radę Naukową⁷⁷ i zatwierdzony przez Ministra⁷⁸.

Struktura organizacyjna Instytutu została określona w regulaminie organizacyjnym⁷⁹ zaopiniowanym przez Radę Naukową Instytutu⁸⁰. Procedurą, która także regulowała funkcjonowanie Instytutu był regulamin pracy⁸¹.

Stwierdzono, że w okresie od stycznia do lipca 2013 r. w Instytucie nie wprowadzono regulaminu organizacyjnego⁸², co stanowiło naruszenie art. 54 ustawy *przepisy wprowadzające ustawy reformujące system nauki*⁸³ oraz art. 6 ust. 4 ustawy o instytutach badawczych.⁸⁴

⁷⁴ Protokół ze Zwyczajnego Zgromadzenia Rady Naukowej z dnia 27 listopada 2014 r.

⁷⁵ tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 330, ze zm.

⁷⁶ Pismo z dnia 13 września 2016 r. (pkt. 12).

⁷⁷ Uchwała Rady Naukowej Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego nr 1/2011 z dnia 2 marca 2011 r.

⁷⁸ Statut zatwierdzony przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w dniu 25 lipca 2011 r.

⁷⁹ Regulamin organizacyjny opracowany przez Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w lipcu 2013 r. - wyjaśnienie kontrolowanego z dnia 21 września 2016 r. (pkt 1).

⁸⁰ Protokół zebrania Rady Naukowej Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego z dnia 30 stycznia 2014 r.

⁸¹ Regulamin pracy z dnia 10 października 2008 r. z terminem wejścia w życie od dnia 17 października 2008 r.

⁸² Pismo z dnia 21 września 2016 r. (pkt. 1) potwierdzające stan faktyczny.

⁸³ Dz. U. z 2010 r., Nr 96, poz. 620.

2. Wykonywanie podstawowych zadań Instytutu określonych w art. 2 ustawy o instytutach badawczych oraz wynikających ze statutu⁸⁵.

W ramach działań Instytutu, między innymi, został przygotowany film (trzykrotnie emitowany przez TVP Regionalna), audycje radiowe, konferencje, opracowano ekspertyzy, referaty, publikacje, prowadzono prace badawcze, zorganizowano konkurs literacki, spotkania autorskie, spotkania promujące książki, wydawano Komunikaty Mazursko-Warmińskie - kwartalnik naukowy⁸⁶.

Instytut podejmował współpracę z ośrodkami na terenie Rosji, Litwy, Białorusi i Ukrainy. W związku z prowadzoną działalnością określoną w art. 2 ustawy o instytutach badawczych Instytut uzyskał przychody z tytułu projektów badawczych, które w poszczególnych latach 2013 - 2015 kształtowały się odpowiednio: 104.872,01 zł, 103.540,00 zł i 70.300,00 zł⁸⁷.

3. Realizacja zadań przez Radę Naukową

Stosownie do art. 23 ustawy o instytutach badawczych organami instytutu są dyrektor oraz rada naukowa.

Rada Naukowa Instytutu działała w składzie 12 osobowym powoływany/ wybierany, przy zachowaniu proporcji % określonych w art. 30 ust. 2 pkt 1-2 ustawy o instytutach badawczych⁸⁸. W składzie 12 osobowej Rady Naukowej był Dyrektor Instytutu legitymujący się wymaganym stopniem naukowym. Członkowie Rady byli powoływani/ wybierani na okres 4 lat. Przewodniczącym Rady Naukowej była osoba posiadająca tytuł naukowy. Rada funkcjonowała w oparciu o regulamin uchwalony przez Radę Naukową, według którego posiedzenia Rady Naukowej powinny odbywać się nie rzadziej niż dwa razy w roku. Przebieg posiedzeń Rady Naukowej był dokumentowany protokołami. W latach 2013 - 2015 odbyło się po dwa posiedzenia.

W zakresie regulaminu Rady Naukowej ustalono, że regulamin wprowadzony w dniu 27 kwietnia 2011 r. nie jest dostosowany do stanu faktycznego ponieważ przewiduje:

- wybieranie do Rady Naukowej pracowników badawczo - technicznych (§ 5 ust. 8), a takie stanowiska nie występowały w strukturze zatrudnienia w Instytucie,
- udział przewodniczącego zakładowych związków zawodowych i przewodniczącego rad pracowników (§ 7 ust.1) w posiedzeniach Rady Naukowej, a takich w Instytucie nie było⁸⁹.

W zakresie dokumentowania przebiegu posiedzeń Rady Naukowej:

- z protokołów zebrań nie wynika czy i jakie uchwały podejmowała Rada Naukowa.

Ponadto stwierdzono, że zwolywano *Zwyczajne Zgromadzenia Rady Naukowej*, w których uczestniczyli, jak wynika z treści protokołów⁹⁰ wyłącznie przewodniczący Rady Naukowej i Dyrektor Instytutu w celu podjęcia uchwał zatwierdzających roczne sprawozdania finansowe za 2013 r. i 2014 r., co nie miało podstawy w regulaminie Rady Naukowej.

Kontrolowany poinformował⁹¹, że do 2014 r. sprawozdania finansowe przedstawiano na posiedzeniach Rady Naukowej wszystkim członkom tej Rady Naukowej (obecnym na

⁸⁴ Dz. U. z 2010 r. Nr 96, poz. 618, ze zm.

⁸⁵ § 9 statutu: z dnia 3 sierpnia 2011 r. z dnia 11 kwietnia 2014 r. z dnia 16 września 2014 r.

⁸⁶ Pismo z dnia 13 września 2016 r. (pkt 6), sprawozdania z działalności Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego za 2013 r. i 2014 r. opublikowane na stronie www.obn.olsztyn.pl

⁸⁷ Pismo z dnia 13 września 2016 r. (pkt 7).

⁸⁸ Dz. U. z 2010 r. Nr 96, poz. 618, ze zm.

⁸⁹ Pismo z dnia 21 września 2016 r. (pkt 6 i pkt.8).

⁹⁰ Protokoły ze Zwyczajnego Zgromadzenia Rady Naukowej: z dnia 27 listopada 2014 r., z dnia 19 marca 2015 r.

⁹¹ Pismo z dnia 21 września 2016 r. (pkt 9).

posiedzeniu), natomiast podpisy składały tylko dwie osoby. Od 2015 r. w protokołach Rady Naukowej wymienia się wszystkich członków Rady Naukowej obecnych na zebraniu.

4. Realizacja polityki kadrowej

Średnie zatrudnienie w badanym okresie zmniejszało się i kształtowało się na poziomie 20,65 etatów w 2013 r. 14,45 etatów w 2014 r. i 14,25 etatów w 2015 r. Przeważająca liczba zatrudnionych w Instytucie to pracownicy naukowcy, którzy (62,50 % pracowników naukowych) legitymowali się wieloletnim stażem pracy w tej instytucji, od 13-38 lat.

4.1. Zatrudnianie pracowników naukowych

W okresie objętym kontrolą zatrudnienie pracowników naukowych w Instytucie poprzedzone było ogłoszeniem i przeprowadzeniem konkursów. Zasady przeprowadzenia ww. konkursów na stanowiska uregulowano w statucie Instytutu i doprecyzowano w regulaminach stanowiących załączniki do zarządzeń Dyrektora Instytutu w sprawie przeprowadzenia konkursów⁹². Do przeprowadzenia konkursów Dyrektor Instytutu powoływał trzyosobowe komisje. W latach 2013 - 2014 roku Instytut ogłaszał 4 razy konkursy na stanowiska asystentów⁹³, z których jeden (w 2013 r.) został unieważniony po przeprowadzeniu przez komisję⁹⁴ rozmów kwalifikacyjnych z kandydatami. Efektem przeprowadzenia pozostałych (trzech konkursów), udokumentowanych protokołami było zarekomendowanie przez komisję konkursową trzech kandydatów i zatrudnienie ich w Instytucie na stanowiskach asystentów. Konkursy zostały przeprowadzone zgodnie z wymogami ustawowymi (art. 43 ust. 7 ustawy *o instytutach badawczych*).

4.2 Ocena okresowa pracowników naukowych

Zgodnie z ustawą *o instytutach badawczych* (art. 44 ust. 3 i ust. 4) pracownicy naukowcy podlegają okresowej ocenie. W okresie objętym kontrolą w Instytucie obowiązywał regulamin oceny pracowników naukowych⁹⁵. W latach 2013 - 2015 w grupie pracowników naukowych Instytutu byli adiunkci i asystenci⁹⁶, z których czterech zatrudnionych było przed 2013 r. i zatrudnianych jest nadal i którzy powinni być oceniani co dwa lata.

W trakcie kontroli stwierdzono, że:

- w regulaminie oceny pracowników powołano się na nieprawidłową podstawę prawną, art. 50 ustawy *o instytutach badawczych*, dokonywania oceny pracowników.

Ww. przepis dotyczy oceniania pracowników badawczo - technicznych zatrudnianych w instytutach badawczych, a pracowników badawczo - technicznych nie zatrudnianych w Instytucie⁹⁷.

- w okresie objętym kontrolą nie przestrzegano obowiązku dokonywania co dwa lata oceny pracowników zatrudnionych na stanowiskach asystenta i adiunkta, co narusza art. 44 ust. 4 *ustawy o instytutach badawczych*,
- w skład komisji oceniającej dorobek naukowy ocenianych pracowników⁹⁸, wchodził pracownik, który także był w grupie ocenianych⁹⁹,
- ocena pracowników naukowych obejmująca lata 2013 - 2016 nie została zakończona (do dnia przeprowadzania kontroli).

⁹² Regulaminy postępowania konkursowego: z dnia 26 lipca 2013 r., 26 sierpnia 2013 r. i 21 lipca 2014 r.

⁹³ Konkurs na stanowisko naukowe: w obszarze historii Prus Wschodnich i Zachodnich XIX i XX wieku do 1945 roku, w obszarze historii średniowiecza ze szczególnym uwzględnieniem okresu staropruskiego, historii przemian cywilizacyjnych ze szczególnym uwzględnieniem Prus i Prus Wschodnich.

⁹⁴ Protokół zebrania komisji konkursowej z dnia 2 września 2013 r. - komisja w składzie trzyosobowym.

⁹⁵ Regulamin oceny pracownika naukowego w Ośrodku Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego.

⁹⁶ Na dzień 31 grudnia 2013 r. zatrudnionych było 8 adiunktów i 1 asystent, na dzień 31 grudnia 2014 r. zatrudnionych było 5 adiunktów i 2 asystentów, a na dzień 31 grudnia 2015 r. zatrudnionych było 6 adiunktów i 2 asystentów.

⁹⁷ Pismo z dnia 21 września 2016 r. (pkt. 6).

⁹⁸ W skład komisji oceniającej dorobek naukowy pracowników w 2013 r. wchodził p.

⁹⁹

4.3. Dodatkowe zatrudnienie pracowników naukowych

Z ustawy o *instytutach badawczych* (art. 47 ust. 5) wynika obowiązek podpisania umowy z pracownikiem naukowym o zakazie prowadzenia działalności konkurencyjnej wobec Instytutu.

Stwierdzono, że:

- w aktach osobowych pracowników, nie ma odrębnych umów ani innych dokumentów dotyczących zakazu prowadzenia działalności konkurencyjnej wobec Instytutu,
- Dyrektor Instytutu był dodatkowo zatrudniony (poza Instytutem za zgodą wydaną przez Ministra nadzorującego i włączoną do akt osobowych Dyrektora Instytutu¹⁰⁰).

Kontrolowany poinformował¹⁰¹, że pracownicy naukowcy corocznie składają oświadczenia, z których powinno wynikać, że Instytut jest dla nich pierwszym miejscem zatrudnienia.

Instytut nie wskazał podstawy prawnej, która zobowiązywałaby pracownika naukowego do składania ww. oświadczenia.

Powyższe obowiązki nałożone na pracownika nie zwalniają Instytutu z obowiązku podpisania umowy z pracownikiem naukowym o zakazie prowadzenia działalności konkurencyjnej wobec Instytutu. Mechanizm składania oświadczeń przez pracowników był nieskuteczny, ponieważ stwierdzono, że w 2013 r. trzech pracowników naukowych Instytutu¹⁰² miało dodatkowe zatrudnienie, o czym nie powiadomiło Dyrektora Instytutu.

4.4. Wynagrodzenia pracowników Instytutu

Stosownie do art. 63 ustawy o *instytutach badawczych* zasady wynagradzania pracowników Instytutu zostały określone w regulaminie wynagradzania. Składnikami wynagrodzeń były wynagrodzenia zasadnicze, dodatki funkcyjne oraz dodatki za dodatkowe czynności wykonywane przez pracowników nie obejmujące ich podstawowego zakresu obowiązków. Dodatki takie (miesięcznie) otrzymywało: w latach 2013-2015 trzech pracowników, w kwotach: 300,00 zł do 1.000,00 zł¹⁰³.

Średnie miesięczne wynagrodzenie¹⁰⁴ w poszczególnych latach wynosiło: 3.050,00 zł w 2013 r., 3.391,36 zł w 2014 r. i 3.229,30 zł w 2015 r. Wzrost średniego wynagrodzenia zasadniczego w 2014 r. był przede wszystkim wynikiem podwyższenia wynagrodzenia zasadniczego jednemu pracownikowi naukowemu o kwotę 555,00 zł¹⁰⁵.

Średnie miesięczne wynagrodzenie zasadnicze w przeliczeniu na jeden etat w poszczególnych grupach pracowników (z wyłączeniem Dyrektora Instytutu) kształtowało się w następujący sposób:

- w grupie pracowników naukowych: w 2013 r. była to kwota 2.522,70 zł, a w latach 2014-2015 kwota 2.375,57 zł,
- w grupie pracowników biblioteki: w 2013 r. była to kwota 1.907,40 zł, a w latach 2014-2015 wynosiło 2.145,00 zł¹⁰⁶,
- w grupie pracowników administracji: w latach 2013-2014 średnie wynagrodzenie zasadnicze pozostawało na stałym poziomie 2.258,67 zł, a w 2015 r. wynosiło

¹⁰⁰ Pismo z dnia 7 lipca 2014 r. znak: DDK/1497/14/JS.

¹⁰¹ Pismo z dnia 21 września 2016 r. (pkt. 4).

¹⁰² Pismo z dnia 22 września 2016 r. (pkt 1) -

z którymi Instytut rozwiązał umowę

o pracę w I połowie 2013 r.

¹⁰³ Od dnia 1 lipca 2015 r. zmniejszono do kwoty 500,00 zł dodatek wypłacany pracownikowi w wysokości 1.000,00 zł (do dnia 30 czerwca 2015 r.) z powodu ograniczenia wymiaru etatu do 1/2.

¹⁰⁴ Średnie wynagrodzenia z dodatkami stażowymi, funkcyjnymi, innymi dodatkami stanowiącymi wynagrodzenie za wykonywanie zadań nie wynikających z zakresu obowiązków pracowników z wyłączeniem Dyrektora Instytutu.

¹⁰⁵ Wynagrodzenie p. z kwoty 2.145,00 zł na kwotę 2.700,00 zł.

¹⁰⁶ W latach 2014-2015 przekalkulowano o 3 etaty zatrudnienie w bibliotece (2 etaty) w stosunku do zatrudnienia w 2013 r. (5 etatów).

2.261,09 zł¹⁰⁷,

- w grupie pracowników obsługi¹⁰⁸: w 2013 r. wynosiło 1.337,60 zł, w 2014 r. była to kwota 1.507,86 zł i w 2015 r. wynosiło 1.488,24 zł.

III. Informacja dodatkowa

Instytut w zajmowanym przez siebie obiekcie¹⁰⁹, użyczał pomieszczeń¹¹⁰ wraz z wyposażeniem biurowym, oświetleniem, ogrzewaniem dla

Podstawą użyczenia było porozumienie zawarte pomiędzy stronami¹¹¹. Podejmowane przez Instytut czynności prawne, których przedmiotem były użyczenie pomieszczeń ze względu na ich równowartość nie wymagały zgłoszenia tych czynności Ministrowi nadzorującemu.

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia i oceny, na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 1 ustawy o kontroli w administracji rządowej, wnoszę o:

1. Terminowe regulowanie zobowiązań finansowych Instytutu z tytułu: wypłaty wynagrodzeń osobowych, zobowiązań publicznoprawnych i usług świadczonych przez inne podmioty na rzecz Instytutu.
2. Uregulowanie zadłużeń w stosunku do:
  - Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu nieopłaconych obowiązkowych składek od wynagrodzeń,
  - zakładowego funduszu świadczeń socjalnych z tytułu wykorzystania środków Funduszu na wynagrodzenia dla pracowników,
  - Dyrektora Instytutu z tytułu zaległości w wypłatach wynagrodzeń,
  - z tytułu dostawy ciepła.
3. Wystąpienie do właściwego Sądu w sprawie sprostowania informacji zawartej w Krajowym Rejestrze Sądowym dotyczącej organu nadzoru nad Instytutem.
4. Zaktualizowanie:
  - regulaminu wynagradzania w zakresie tworzenia funduszu premiewego oraz tabeli dodatków funkcyjnych,
  - instrukcji kasowej poprzez powiązanie okresów sporządzania raportów kasowych i pogotowia kasowego,
  - regulaminu oceny pracowników naukowych poprzez skorygowanie podstawy prawnej do dokonywania ich oceny,
  - regulaminu zakładowego funduszu świadczeń socjalnych do obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa, w przypadku tworzenia Funduszu i dokonywania odpisów.
5. Opracowywanie planów rzeczowo - finansowych i przedstawianie ich do zaopiniowania Radzie Naukowej.
6. Wzmocnienie nadzoru nad zawieraniem i rozliczaniem umów cywilnoprawnych w celu wyeliminowania wypłat w kwotach wyższych od określonych w umowach.
7. Oddzielenie czynności w zakresie wykonywania kontroli merytorycznej, formalno-rachunkowej i zatwierdzania dokumentów do zapłaty.

¹⁰⁷ Różnica pomiędzy średnim wynagrodzeniem zasadniczym w latach 2013-2014 wynika z redukcji etatu starszej księgowej w trakcie 2015 r.

¹⁰⁸ Dozorcy i sprzątające. Średnie kwoty wyliczono z uwzględnieniem zmiany wymiaru etatów poszczególnych lat.

¹⁰⁹ Budynek zlokalizowany w Olsztynie, ul. Partyzantów 87.

¹¹⁰ Pomieszczenie o powierzchni 12 m².

¹¹¹ Porozumienie z dnia 14 października 1995 r.

8. Dokumentowanie czynności inwentaryzacyjnych w sposób pozwalający na potwierdzenie uzgodnienia spisów ze stanem księgowym oraz wyjaśnienie i rozliczenie różnic inwentaryzacyjnych.
9. Dokonywanie okresowej oceny dorobku pracowników naukowych z częstotliwością wynikającą z przepisów ustawy o *instytutach badawczych*.
10. Wprowadzenie regulacji dotyczących zakazu konkurencji w czasie trwania stosunku pracy w odniesieniu do pracowników naukowych Instytutu.
11. Dostosowanie regulaminu Rady Naukowej w zakresie wyborów do Rady Naukowej i uczestników posiedzeń Rady Naukowej do stanu faktycznego.
12. Dokumentowanie przebiegu posiedzeń Rady Naukowej w sposób gwarantujący uzyskanie informacji o podjętych uchwałach i wydanych opiniach.
13. Wylimitowanie przypadków opóźnień w zakresie opiniowania/zatwierdzania przez Radę Naukową rocznych sprawozdań finansowych Instytutu oraz przekazywanie ww. sprawozdań do Ministra nadzorującego w terminach określonych w przepisach prawa.

Na podstawie art. 49 w związku z art. 46. ust. 3 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej, zwracam się do Pana o przedstawienie w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego *Wystąpienia pokontrolnego*, informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania, podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia albo innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Jednocześnie informuję, że zgodnie z art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od *Wystąpienia pokontrolnego* nie przysługują środki odwoławcze.

VICEPREZES RADY MINISTRÓW
MINISTER KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

Piotr Gliński

prof. Piotr Gliński